

Warszawa, 25-08 2017 r.

Podsekretarz Stanu

DSRiN-I-072-6/16

170828 - 00402

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2017 -08- 29
ZAL.	NR

Pan

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

Nawiązując do pism Pana Rzecznika z dnia 11 lipca 2016 r. oraz z dnia 5 grudnia 2016 r., zawierających prośbę o podanie informacji dotyczących stanu prac nad nowym modelem zasądzenia świadczeń alimentacyjnych, uprzejmie informuję.

Na wstępie pragnę przeprosić za czas oczekiwania na niniejszą odpowiedź. Opóźnienie w jej przygotowaniu wyniknęło ze spiętrzenia zadań, jakie powierzono nowoutworzonej komórce organizacyjnej - Departamentowi Spraw Rodziny i Nietletnich, który odpowiada za całokształt problematyki rodzinnoprawnej w resorcie sprawiedliwości i zmian organizacyjnych w ramach tej komórki. Tymczasem poruszone zagadnienie tzw. tabel alimentacyjnych wymagało, z uwagi na swoją specyfikę, gruntownego przeanalizowania rozwiązań prawnych w tym zakresie, nie tylko w obszarze ustawodawstwa krajowego, lecz również innych krajów, co wiązało się z odpowiednio długim czasem.

Zasadniczo stwierdzić należy, że obecnie, mimo dołożonych w trakcie powyższych prac analitycznych starań, trudno opowiedzieć się za jedną z wielu możliwych do przyjęcia koncepcji.

Korzystając z doświadczeń innych państw europejskich w zakresie stosowania tabel do ustalania wysokości zobowiązania alimentacyjnego uzależnionego z jednej strony od rejestrowanego dochodu zobowiązanego, a z drugiej od liczby dzieci uprawnionych do alimentacji, ich wieku oraz innych czynników, Ministerstwo Sprawiedliwości podjęło pracę nad stworzeniem odpowiedniego instrumentu prawnego.

Przede wszystkim zauważyć należy, że również w polskiej praktyce orzeczniczej można odwołać się do pewnych obiektywnych kryteriów, takich jak przeciętne koszty utrzymania

i zależność kosztów utrzymania od wieku uprawnionego. Kwoty zróżnicowane ze względu na wiek dziecka musiałyby oczywiście wzrastać wraz z rosnącą kwotą dochodów netto zobowiązanego, stosownie do obowiązującej w polskim systemie prawnym zasady równej stopy życiowej rodziców i ich dzieci.

Należy przy tym zauważyć, że dzieci nawet w tym samym wieku, uczące się w tego samego rodzaju szkołach, posiadają usprawiedliwione potrzeby na różnym poziomie. Uzależnione jest to od ich stanu zdrowia, zainteresowań, czy chociażby posiadanych talentów. Stąd przy określaniu kwot niezbędnych na zaspokojenie ich potrzeb, uzasadnione wydaje się uwzględnienie pewnej elastyczności.

Wszystkie te parametry mogą posłużyć do stworzenia podobnej, jak chociażby w Niemczech tabeli lub innego wzorca, który byłby pomocą, tak dla stron, jak i sądu, przy założeniu, że dokument ten będzie miał walor informacyjny i pomocniczy dla praktyki sądowej, ponieważ nie będzie wówczas niebezpieczeństwa pojawienia się zarzutów wkraczania w ten sposób w sferę niezawisłości sędziowskiej.

Dlatego też w zakresie zadań Departamentu Spraw Rodzinnych i Nieletnich podjęte zostały działania mające na celu wypracowanie tabel alimentacyjnych, zgodnie z postulatami w tym zakresie.

Powołana grupa robocza podczas spotkań gromadzi i analizuje materiały mające istotne znaczenie dla wypracowania modelu tabel alimentacyjnych odpowiadających polskim realiom. Istotne w kontekście tych prac jest znalezienie kompromisu pomiędzy potrzebą zapewnienia należytego zaspokojenia potrzeb dziecka odpowiednich do jego wieku i związanych z tym uwarunkowań, a zapewnieniem zobowiązanemu możliwości wywiązywania się z określonych zobowiązań alimentacyjnych bez potrzeby ingerencji sądu, a na dalszym etapie - organu egzekucyjnego.

Niewątpliwie świadczenia w projektowanych tabelach alimentacyjnych muszą mieć charakter uniwersalny, skoro będą dotyczyły obszaru całego kraju, bez zróżnicowania ze względu na dany region – województwo, a tym samym poziom średniego wynagrodzenia osiąganego w poszczególnych regionach.

Ponadto, projektowane tabele, zgodnie z założeniem wstępnym, nie powinny mieć charakteru prawa powszechnie obowiązującego, a jedynie charakter pomocniczy zarówno dla praktyki orzeczniczej – sądu, jak również dla samych stron stosunku alimentacyjnego, a zawarte w nich dane będą wymagały uaktualniania w sytuacji każdorazowej zmiany warunków ekonomicznych, tak w skali mikro jak i makro. Takie też rozwiązania stosowane są przez kraje posługujące się tzw. tabelami alimentacyjnymi.

Zakłada się także określenie kwoty maksymalnej, powyżej której domaganie się zwiększenia rozmiaru obowiązku alimentacyjnego, będzie możliwe tylko na drodze postępowania sądowego (konieczność indywidualnego ustalenia wysokości świadczenia alimentacyjnego)

Wobec projektowanego charakteru tabeli w wersji pierwszej, uwzględniającego jedynie niezbędne koszty utrzymania dziecka w określonym wieku rozważany jest także wariant dodatkowy, tj. tabeli rozszerzonej i niestandardowej w celu możliwości skorzystania z nich przez rodziny o większym stopniu zamożności, również bez potrzeby angażowania organów wymiaru sprawiedliwości.

W kontekście realizowanego założenia dążenie do ograniczenia kognicji sądów powszechnych, a tym samym poprawy sprawności postępowania w sprawach, w których bez udziału sądu istnieje możliwość rozstrzygnięcia spornych kwestii, idea wypracowania tego rodzaju tabel alimentacyjnych wydaje się co do zasady słuszna.

Ponieważ wysokość kosztów utrzymania dziecka w różnych okresach jego rozwoju nie została dotychczas precyzyjnie obliczona, a informacje w tym zakresie mają jedynie charakter szacunkowy, gdyż koszty utrzymania i wychowania dziecka są sumą wielu czynników, co podkreślono wyżej, przy jednoczesnej akceptacji dla koncepcji stworzenia tabel alimentacyjnych nie można tracić z pola widzenia, jako najistotniejszego warunku do ich opracowania, kryterium obiektywnego.

Z uwagi na nowatorski w polskim systemie prawa instrument, jakim miałyby być tabele alimentacyjne oraz konieczność dostosowania do projektowanych rozwiązań dotychczas obowiązujących przepisów procesowych wyniki prac zostaną przedstawione do konsultacji po ich zakończeniu.

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Lukasz Piebiak
PODSEKRETARZ STANU

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

Departament Spraw Rodzinnych
i Nieletnich

Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa P-33

DSR:in-i-072-6/16

170828-00402

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL.

2017 -08- 29

ZAL. NR